

जून ते ऑक्टोबर, २०२० या कालावधीत
राज्यातील विविध जिल्ह्यांमध्ये अतिवृष्टी व
पुरामुळे बाधित झालेल्या शेतकऱ्यांना
अतिरिक्त निधी वितरीत करण्याबाबत.....

महाराष्ट्र शासन
महसुल व वन विभाग
शासन निर्णय, क्रमांक: सीएलएस-२०२०/प्र.क्र. २१९ (भाग-१)/म-३
मादा कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक : १५ जुलै, २०२२

- संदर्भ :** १) शासन निर्णय, महसुल व वन विभाग, क्रमांक: सीएलएस-२०१५/प्र.क्र.४०/म-३,
दिनांक १३.५.२०१५
२) शासन निर्णय, महसुल व वन विभाग, क्रमांक: सीएलएस-२०१७/प्र.क्र.२६७/म-३
दिनांक २५.०१.२०१८
३) शासन निर्णय, महसुल व वन विभाग, क्रमांक: सीएलएस-२०१७/प्र.क्र.२१९/म-३
दिनांक ९.११.२०२० व दि.०७.०१.२०२१
४) विभागीय आयुक्त, नाशिक यांचे पत्र क्रमांक.मशा.कार्या.२/ज-३/टंचाई/ २१५४५/
२०२१, दि.२६.१०.२०२१ व दि.२३.०२.२०२२
५) विभागीय आयुक्त, अमरावती यांचे पत्र क्रमांक.उपआ/नैआ/पुनर्व/म.स./कावि-
९५९/२०२१ दि.२९.१२.२०२१
६) विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद यांचे पत्र क्रमांक २०२१/स.संचा.ताळमेळ/नैआ/पाटं
/सीआर-२१ दि.०३.०१.२०२२
७) विभागीय आयुक्त, पुणे यांचे पत्र क्रमांक :- मह-३/नैआ/कावि/२९८/ २०२१,
दि.०५.०७.२०२१
८) जिल्हाधिकारी, नाशिक यांचे पत्र क्रमांक :- कक्ष-१३/३/टंचाई/७/२६/ १११/२०२२,
दि.२३.०२.२०२२

प्रस्तावना:

राज्यात जून ते ऑक्टोबर, २०२० या कालावधीत विविध जिल्ह्यात अतिवृष्टी व पुरामुळे नुकसान झाल्याचे निर्देशनास आले आहे. या नैसर्गिक आपत्तीमुळे बाधित झालेल्या नागरिकांना मदत करण्यासंदर्भात मा.मुख्यमंत्री यांचे अध्यक्षतेखाली दिनांक २३.१०.२०२० रोजी झालेल्या बैठकीत घेतलेल्या निर्णयास दिनांक २९.१०.२०२० रोजी झालेल्या मंत्रिमंडळ बैठकीत मान्यता देण्यात आली आहे. यानुसार संदर्भाधीन क्रमांक ३ येथील शासन निर्णयान्वये धोरणात्मक आदेश निर्गमित करण्यात आले आहेत. राज्य कार्यकारी समितीच्या दि.३.११.२०२० रोजी झालेल्या बैठकीत निधी वितरणास प्राप्त झालेल्या मान्यतेनुसार विभागीय आयुक्तांकडून प्राप्त झालेल्या प्रस्तावानुसार बाधित झालेल्या नागरिकांना मदत देण्यासाठी संदर्भाधीन क्रमांक ३ येथे नमूद केलेल्या शासन निर्णयान्वये प्रथम हप्त्यापोटी रु.२२९७०६.३७ लक्ष व अंतिम हप्त्यापोटी रु. २१९२८९.०५ लक्ष इतका असा एकूण रु.४४८९९५.४२ लक्ष एवढा निधी विविध बाबींसाठी वितरीत करण्यात आला आहे. तद्नंतर जून ते ऑक्टोबर,

२०२० या कालावधीत अतिवृष्टी व पुरपरिस्थितीमुळे शेतीपिकांचे व बहुवार्षिक पिकांचे नुकसान झालेल्या प्रकरणी बाधित शेतकऱ्यांना अद्यापही संपूर्ण वाटप करण्यात आले नसल्याच्या तक्रारी येत असल्याने अतिरिक्त निधीबाबत विभागीय आयुक्त यांचेकडून प्राप्त प्रस्तावावर मंत्रिमंडळ उपसमितीत दि.२७.१०.२०२१ च्या बैठकीतील निर्णयानुसार संबंधित विभागीय आयुक्त यांना निधी वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:

राज्यात जून ते ऑक्टोबर, २०२० या कालावधीत विविध जिल्ह्यात अतिवृष्टी व पुरामुळे शेतीपिकांचे नुकसा झालेल्या बाधित शेतकऱ्यांना मदत देण्याबाबत संदर्भाधीन क्रमांक ४ ते ७ येथील पत्रान्वये प्राप्त झालेल्या प्रस्तावानुसार, तसेच संदर्भ क्र.८ येथील अहवालाचा विचार करून या शासन निर्णयासोबतच्या विवरणपत्र-अ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे एकूण **रु. ३३६४.०६ लक्ष (रुपये तेहत्तीस कोटी चौसष्ट लक्ष सहा हजार फक्त)** इतका अतिरिक्त निधी वितरीत करण्यास शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे.

२. या आपत्तीमध्ये शेतीपिकांच्या व बहुवार्षिक पिकांच्या झालेल्या नुकसानीसाठी खालील दराने मदत देण्यास शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे.

शेतीपिकांच्या नुकसानीसाठी मदत

बाब	दयावयाची मदत	मदतीची रक्कम
शेतीपिकांच्या व बहुवार्षिक पिकांच्या नुकसानीसाठी मदत	जून ते ऑक्टोबर, २०२० या कालावधीत राज्यात अतिवृष्टी व पुरामुळे शेतीपिकांचे व बहुवार्षिक पिकांचे किमान ३३ % नुकसान झाले आहे अशा बाधित शेतकऱ्यांना शेतीपिकांच्या (जिरायत व आश्वासित सिंचना खालील पिके) नुकसानीसाठी रु १०,०००/- प्रति हेक्टर व बहुवार्षिक पिकांच्या नुकसानीसाठी रु २५०००/- प्रति हेक्टर या दराने २ हेक्टरच्या मर्यादेत मदत देण्यात यावी.	शासन निर्णय, दि १३.५.२०१५ नुसार दयावयाच्या मदतीसाठी राज्य आपत्ती प्रतिसाद निधी (SDRF) मधून खर्च करण्यात यावा व वाढीव दरानुसार होणारा खर्च राज्य शासनाच्या निधीमधून करण्यात यावा.

३. उपरोक्तप्रमाणे बाधित नागरिकांना शेतीपिकांच्या नुकसानीसाठी मदतीचे वाटप करण्यासाठी मंत्रिमंडळ उपसमितीच्या २७.१०.२०२१ रोजी झालेल्या बैठकीत दिलेल्या मान्यतेनुसार या शासन निर्णयासोबत जोडलेल्या विवरणपत्र-अ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे अतिरिक्त निधी **रु. ३३६४.०६ लक्ष (रुपये तेहत्तीस कोटी चौसष्ट लक्ष सहा हजार फक्त)** इतकी रक्कम मागणी क्रमांक सी-६, प्रधान लेखाशीर्ष २२४५- नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणार्थ सहाय्य अंतर्गत लेखाशीर्षांतर्गत, ३१ सहाय्यक अनुदाने या उद्दिष्टाखाली उपलब्ध असलेल्या तरतूदीमधून वितरीत करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. या प्रयोजनासाठी होणारा खर्च खालील लेखाशीर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा. सदर निधी बीम्स प्रणालीवर म-११ कार्यासन यांनी तात्काळ वितरीत करावा.

अ) प्रधान लेखाशीर्ष २२४५- नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणार्थ सहाय्य, ०२, पूर, चक्रीवादळे इत्यादी, १०१, अनुग्रह सहाय्य (९१) राज्य आपत्ती प्रतिसाद निधीच्या मानकानुसार खर्च, (९१)(०५) नैसर्गिक आपत्तीमुळे पीक नुकसानीकरिता शेतकऱ्यांना मदत, ३१ सहाय्यक अनुदाने (२२४५ २४५२)

ब) प्रधान लेखाशीर्ष २२४५- नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणार्थ सहाय्य, ०२, पूर, चक्रीवादळे इत्यादी, १०१, अनुग्रह सहाय्य (९२) राज्य आपत्ती प्रतिसाद निधीच्या मानकाव्यतिरिक्त खर्च, (९२)(१२) नैसर्गिक आपत्तीमुळे पीक नुकसानीकरिता शेतकऱ्यांना सहाय्य, ३१ सहाय्यक अनुदाने (२२४५ २३०९)

४. उपरोक्त निधीचे बाधितांना वाटप करताना संदर्भाधीन क्रमांक १, २, ३ येथील शासन निर्णयातील अटी व शर्तीचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे. तसेच, या प्रकरणी संबंधित सर्व्हेमध्ये २४ तासात ६५ मी.मी. पाऊस व ३३% नुकसानीची अट पूर्ण होत असल्याची खात्री करूनच हा निधी प्रत्यक्ष वितरीत करावा.

५. शासन निर्णय, दिनांक ९.११.२०२० व दि ७.१.२०२१ अन्वये वितरीत करण्यात आलेल्या निधीपैकी मालेगाव तालुक्यातील निकषानुसार पात्र बाधित शेतकऱ्यांना निधी वितरीत न करता अपात्र शेतकऱ्यांना तहसिलदार, मालेगाव यांनी निधी वितरीत केला आहे. सबब, जिल्हाधिकारी, नाशिक यांनी प्रस्तावित केल्यानुसार या निकषानुसार अपात्र शेतकऱ्यांकडून PM-KISAN च्या धर्तीवर वसुली करावी ही वसुली शक्य न झाल्यास, त्या शेतकऱ्यांना वितरीत करण्यात आलेला निधी भविष्यात कधी अतिवृष्टीमुळे अथवा अन्यथा शेतीपिकांचे नुकसान झाल्यास आणि त्यामध्ये या शेतकऱ्यांना मदत देय ठरत असल्यास उक्त अपात्र असतानाही वितरीत केलेला मदतीचा निधी समायोजित करून त्यांना प्रत्यक्षात देय असलेला निधी वितरीत करण्याची जबाबदारी जिल्हाधिकारी, नाशिक यांच्यावर सोपविण्यात येत आहे.

६. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाने त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ८९/ व्यय-९/२०२२, दिनांक ०५.०३.२०२२ अन्वये दिलेल्या सहमतीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

७. हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक क्रमांक २०२२०७१५११२१३२३११९ असा आहे. हे आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने स्वाक्षांकित करून निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सं. औ. धारूरकर)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
२. मा. विरोधी पक्ष नेता (विधानसभा/विधान परिषद), विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई,
३. महाराष्ट्र विधानमंडळाचे सर्व सन्माननीय विधान सभा/विधान परिषद सदस्य,
४. अपर मुख्य सचिव (वित्त), मंत्रालय, मुंबई,
५. अपर मुख्य सचिव (महसुल), महसुल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
६. सचिव (कृषी), कृषी व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
७. अपर मुख्य सचिव /प्रधान सचिव /सचिव, सर्व मंत्रालयीन प्रशासकीय विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८. संबंधित विभागीय आयुक्त,
९. आयुक्त (कृषी), महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१०. सर्व संबंधित जिल्हाधिकारी,

११. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) १/२, महाराष्ट्र, मुंबई/नागपूर,
१२. महालेखापाल (लेखा परिक्षा) १/२, महाराष्ट्र, मुंबई/नागपूर,
१३. संचालक, लेखा व कोषागारे , मुंबई
१४. संबंधित जिल्हा कोषागार अधिकारी,
१५. मा.मंत्री (मदत व पुनर्वसन) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
१६. मा. राज्यमंत्री (मदत व पुनर्वसन) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
१७. वित्तीय सल्लागार व सहसचिव, मदत व पुनर्वसन प्रभाग, मंत्रालय, मुंबई
१८. कार्यासन अधिकारी (म-११), मदत व पुनर्वसन प्रभाग, मंत्रालय, मुंबई
१९. वित्त विभाग (कार्यासन व्यय-९/अर्थ-६), मंत्रालय, मुंबई
२०. निवड नस्ती (कार्यासन/ म-३)

शासन निर्णय, महसुल व वन विभाग, क्रमांक- सीएलएस २०२०/प्र.क्र.२१९(भाग-१)/म-३ ,दिनांक १५ जुलै, २०२२ चे
विवरणपत्र - " अ "

(रक्कम रू. लाखात)

अ.क्र.	जिल्हा	शेतीपिके व बहुवार्षिक पिकांचे नुकसानीसाठी मदत		
		SDRF च्या दराने जिरायत, बागायत शेतीपिके (रू.६८००) व बहुवार्षिक पिकांसाठी (रू १८०००/- प्रति हेक्टर) मदत देण्यासाठी अनुदान (२२४५२४५२)	वाढीव दराने (शेतीपिकांसाठी रू ३२००/- व बहुवार्षिक पिकांसाठी रू ७०००/- प्रति हेक्टर) मदत देण्यासाठी अनुदान (२२४५२३०९)	या शासन निर्णयान्वये वितरीत करण्यात येत असलेली एकूण रक्कम
१	२			
१	अमरावती	५४.६८	२५.७३	८०.४१
२	बुलडाणा	२.१८	१.०३	३.२१
एकूण अमरावती विभाग		५६.८६	२६.७६	८३.६२
३	हिंगोली	२४.४८	११.५२	३६.००
एकूण औरंगाबाद विभाग		२४.४८	११.५२	३६.००
४	नाशिक	०.००	६०६.०८	६०६.०८
५	जळगांव	४.७६	२.२४	७.००
६	अहमदनगर	७१.३७	३३.५८	१०४.९५
एकूण नाशिक विभाग		७६.१३	६४१.९०	७१८.०३
७	सातारा	३२.१०	१४.३०	४६.४०
८	सांगली	११०२.२४	४८२.६८	१५८४.९२
९	सोलापूर	२५७.५६	१०९.५३	३६७.०९
१०	कोल्हापूर	३५९.२८	१६८.७२	५२८.००
एकूण पुणे विभाग		१७५१.१८	७७५.२३	२५२६.४१
एकूण राज्य		१९०८.६५	१४५५.४१	३३६४.०६